

Pròleg	2
1. Introducció	3
2. Antecedents	4
3. El Servei de Llengües i Terminologia: objectius i serveis	5
3.1 Assessorament	5
3.2 Dinamització.....	6
3.3 Formació.....	7
4. Recursos i subvencions.....	9
5. Reptes de futur: oportunitats i obstacles.....	10
5.1 Context internacional.....	10
5.2 Autoformació	10
5.3 Aprofitament de les eines informàtiques	10
6. Planificació estratègica de la UPC: formes d'intervenció.....	13
6.1 Forma d'intervenció indicativa.....	13
6.2 Forma d'intervenció regulativa	13
6.3 Forma d'intervenció productiva.....	14
6.4 Forma d'intervenció promocional.....	14
7. Panglòs	16
7.1 Tres eixos fonamentals.....	16
7.2 Necessitats dels usuaris	19
7.3 Necessitats de la comunitat	21
7.4 Finalitats del Panglòs.....	21
7.5 Actuacions	22
7.6 Etapes.....	25

Pròleg

El Programa per a la millora de la qualitat lingüística. Panglòs sorgeix, d'una banda, de la voluntat de la Universitat de fer una planificació estratègica de les seves unitats estructurals i, de l'altra, de la intenció d'establir, després de 20 anys de funcionament del Servei de Llengües i Terminologia, un plantejament de futur sobre les activitats de suport lingüístic que necessita la nostra comunitat universitària.

El Panglòs es basa en tres eixos:

- la llengua com a bé públic que cal protegir
- la llengua com a mitjà de comunicació amb els col·lectius internacionals
- la llengua com a factor de qualitat

Aquest document, elaborat pel Servei de Llengües i Terminologia, ha estat presentat i debatut als òrgans següents:

- Equip rectoral
- Consell de Directors i Degans de Centre
- Consell de Directors de Departament
- Consell de Directors d'Institut
- Comissió de Creativitat i Acció Social del Consell Social
- Caps de gabinet i caps de servei

El dia 24 de febrer de 1997, la Junta de Govern va aprovar per consens aquest programa (Acord 28/1997).

També podeu consultar aquest programa en versió electrònica a la pàgina web del Servei de Llengües i Terminologia, <http://www.upc.edu/slt/slt.htm>, i també a les biblioteques de la UPC.

Joan Majó Roca
Vicerector de Comunitat Universitària
Març de 1997

1. Introducció

Presentem un pla d'actuació en matèria lingüística pensat per a la Universitat Politècnica de Catalunya, que hem anomenat Panglòs¹ o Programa per a la millora de la qualitat lingüística. Aquest pla va ser encarregat pel Vicerectorat de Comunitat Universitària al gener de 1996 al Servei de Llengües i Terminologia (SLT) i s'emmarca dins la planificació estratègica de l'equip rectoral. Primerament s'hi recullen els antecedents del Servei de Llengües i Terminologia i el conjunt de serveis i productes que ofereix. A continuació s'hi esmenten les línies de finançament i d'obtenció de recursos del Servei de Llengües i Terminologia, i s'hi plantegen els principals reptes de futur. Finalment s'hi fixa l'abast del Panglòs, les principals necessitats lingüístiques de la comunitat universitària, i s'hi proposen un seguit de mesures per àmbits. El proper pas serà la programació i execució d'actuacions per àmbits concrets: centres docents, departaments, instituts, unitats estructurals, que caldrà iniciar l'1.1.97. És un pla que ha de comptar amb la participació de tots els col·lectius i estaments que formen la Universitat, perquè les propostes que s'hi formulen només seran efectives si s'aconsegueix la implicació dels agents que l'han de dur a terme, és a dir, dels òrgans de govern i de gestió de les unitats estructurals, de les escoles, els departaments i els instituts, de tot el professorat i el PAS i, des d'una perspectiva diferent, també de l'estudiantat.

¹ El nom del programa Panglòs prové de la novel·la curta *Qui vol el Panglòs?* del professor Antoni Olivé i Ramon, guanyador de la menció UPC del Concurs de Novel·la Curta de Ciència-ficció de 1992 que organitza el Consell Social de la UPC.

2. Antecedents

La Universitat Politècnica va ser un dels organismes capdavanters a l'hora de dur a terme accions conduents a la recuperació de drets i llibertats.

En aquest sentit, l'any 1977 el Claustre General de la UPC va aprovar un acord per impulsar l'ús del català a la Universitat.

El 1979 es creava el Servei de Català, que a partir del 1983 va passar a denominar-se Servei de Llengües i Terminologia. Aquest Servei duia a terme tasques d'assessorament i de correcció de textos en català.

El 1980 es va fer la primera edició de cursos de català.

A causa del marc internacional en el qual es mou l'activitat docent i de recerca, l'any 1983 es van iniciar les traduccions en llengües estrangeres.

L'any 1985, les necessitats provinents del professorat, en el sentit de fixar la terminologia de la seva àrea de coneixement, van fer iniciar treballs terminològics sectorials (diccionaris i vocabularis). També per la mateixa evolució de la comunitat i de les necessitats es va iniciar l'elaboració de materials de suport lingüístic.

Atès el creixement continuat de l'estructura de la UPC, la dispersió geogràfica de les escoles, els departaments i els instituts, i a més la voluntat de treballar de manera organitzada i planificada, l'any 1988 la Junta de Govern va aprovar un Pla de normalització lingüística.

Com a conseqüència d'aquest Pla i dins del marc del Pla general de normalització lingüística de la Generalitat de Catalunya (1993), s'han dut a terme actuacions lingüístiques per a tota la comunitat universitària coordinades pel Servei de Llengües i Terminologia: campanyes de dinamització lingüística per al PAS i per al professorat, l'enquesta sociolingüística *Com parlem a la UPC*, l'obertura del banc de dades terminològiques UPCTERM, la creació de centres de recursos per a l'autoaprenentatge.

Paral·lelament, en els últims anys s'han realitzat actuacions per donar suport a les relacions internacionals dins un context multilingüe i per millorar la qualitat lingüística de la producció de la comunitat universitària en llengües altres que el català.

3. El Servei de Llengües i Terminologia: objectius i serveis

El Servei de Llengües i Terminologia ofereix serveis multilingües a la comunitat universitària i s'organitza en les tres àrees següents:

3.1 Assessorament

Objectiu: garantir la qualitat lingüística dels usos comunicatius en els diferents àmbits de l'activitat universitària, vetllant especialment per l'ús adequat de la llengua catalana com a mesura de foment de la normalització lingüística.

Productes i serveis:

Revisió lingüística

- a) Correcció i supervisió lingüística en català, servei gratuït:
 - Apunts, exàmens, problemes, pràctiques, materials docents i programes d'assignatures
 - Papereria, segells, impresos
 - Retolació
 - Cartes i documents administratius
 - Publicacions periòdiques i butlletins institucionals
 - Suport directe al Servei de Publicacions
- b) Subvenció (25%) de la correcció de tesis doctorals en català
- c) Correcció de textos en castellà i en llengües estrangeres a preus preferents

Traducció

- a) Traducció del castellà al català gratuïta, o bé amb subvenció segons els tipus de documents
- b) Traducció del català al castellà a preus preferents
- c) Traducció de llengües estrangeres a preus preferents (anglès, francès, alemany, japonès, etc.)

Consultes puntuals

Resolució de consultes sobre dubtes lingüístics i de terminologia tècnica, científica i administrativa, per telèfon, fax i correu electrònic.

- Terminologia

- Col·lecció de lèxics bàsics per als estudiants
- UPCTERM, banc de dades terminològiques, consultable per tota la comunitat universitària
- Coordinació de la col·lecció de diccionaris tècnics i científics en col·laboració amb el professorat de la UPC i Enciclopèdia Catalana, SA

Materials de suport lingüístic

Adreçats a aconseguir l'autonomia lingüística de la comunitat, millorar-ne la competència i omplir llacunes mitjançant l'establiment de pautes, criteris i models lingüístics, estilístics i formals:

- Fitxes de normalització lingüística
- Guia lingüística per a professors
- Models de documents administratius i tècnics: informes, dictàmens, certificats, etc.
- Llibre d'estil de la UPC

Seguiment de la qualitat lingüística

- En la imatge externa i interna: anuncis, avisos, retolació, webs
- En les publicacions i comunicacions externes i internes

3.2 Dinamització

Objectiu: garantir la presència de la llengua catalana en totes les funcions comunicatives dels diferents àmbits, en convivència amb altres llengües, d'acord amb el que s'estableix al marc legal en matèria lingüística i amb el context actual d'internacionalització creixent.

Productes i serveis:

Informació

- Sobre correctors, verificadors, traductors i altres programes informàtics
- Sobre obres terminològiques per àrees de coneixement
- Sobre drets lingüístics
- Sobre exàmens de la Junta Permanent de Català
- Sobre dades sociolingüístiques

Promoció

Difusió i distribució de materials de suport lingüístic

Campanyes de dinamització de l'ús del català

Planificació

Elaboració de plans d'actuacions lingüístiques per a les escoles i facultats

- Enquestes sobre l'ús del català i anàlisi de necessitats
- Indicadors de normalització lingüística

Estudiants en pràctiques

- Estudiants en pràctiques de la Facultat de Traducció i Interpretació (UAB)
- Estudiants en pràctiques del Màster de lexicologia de la Universitat Pompeu Fabra

Col·laboració en projectes i organismes externs

- Projecte d'enginyeria lingüística amb INCYTA
- Comissió de Llenguatge Administratiu (CALA)
- Comissió de Llengua i Terminologia a la Construcció
- Comissió Tècnica de Normalització Lingüística amb les universitats catalanes
- Institut Joan Lluís Vives

3.3 Formació

Objectiu: garantir els coneixements en matèria de llengua dels membres de la UPC, d'acord amb la competència lingüística requerida per exercir les funcions del seu àmbit.

Productes i serveis:

Cursos generals de llengua catalana

- Nivell inicial per a no catalanoparlants: estudiants estrangers del programa ERASMUS i altres districtes universitaris, professors visitants, etc.
- Nivell bàsic i mitjà: professors, estudiants, PAS (d'acord amb el Pla de formació de l'OFA). Preparació per a l'obtenció del certificat de la Junta Permanent de Català o de l'Escola d'Administració Pública

Cursos específics

Adreçats a millorar les habilitats comunicatives aplicades al lloc de treball:

- Curs de comunicació escrita
- Curs de redacció de cartes
- Curs de terminologia i documentació a la construcció

Autoaprenentatge

- Centres de recursos per a l'autoaprenentatge per estudiar llengua d'una manera autònoma amb l'assessorament d'una persona especialitzada
- Curs de català per al professorat (CD-ROM) Divercat

Adequació lingüística

- Perfils lingüístics
- Proves de nivell per a la inscripció a cursos i per a l'acreditació de coneixements

4. Recursos i subvencions

Les línies de finançament i de dotació de recursos del Servei de Llengües i Terminologia són les següents:

1. Aportació UPC
2. Subvencions de la Direcció General d'Universitats i de la Direcció General de Política Lingüística
3. Convenis amb departaments de la Generalitat (Política Territorial i Obres Públiques, Indústria)
4. Ajuts de la Unió Europea per a projectes específics
5. Convenis amb editorials

Així, per exemple, l'any 1995 el pressupost total de funcionament de l'SLT va ser de 16.007.000 PTA.

L'aportació de la UPC, a banda dels sous del personal en plantilla, va ser de 5.007.000 PTA, és a dir, d'un 31%. La resta d'ingressos, el 69%, prové de convenis signats i subvencions alienes.

És gràcies a aquestes subvencions alienes que es poden fer projectes de normalització lingüística per a les escoles i donar serveis i productes gratuïts per al professorat, el PAS i l'estudiantat.

El Servei de Llengües i Terminologia elabora productes que només puntualment tenen repercussió externa i per tant no té gaires possibilitats de generar ingressos (*Fitxes de normalització lingüística, Guia lingüística*, altres materials). Per això no es pot autofinancar.

5. Reptes de futur: oportunitats i obstacles

5.1 Context internacional

En l'era de la internacionalització de les comunicacions, cal conèixer les eines amb què ens podem comunicar. A banda dels coneixements tècnics, les llengües constitueixen el mitjà bàsic de comunicació.

Europa es diferencia dels EUA, per exemple, per la seva gran diversitat lingüística; per tant, una de les prioritats dels seus ciutadans ha de ser el coneixement de diverses llengües.

L'ensenyament ho ha de preveure. Les universitats hi han de contribuir.

Dins d'aquest context, el català no n'ha de quedar al marge, cal establir mecanismes perquè el català sigui present a tots els recursos multimèdia, de manera que sempre s'hi pugui optar en qualsevol sistema o programa informàtic.

Aquestes noves tecnologies, a més, han d'ajudar a superar el canvi de marc estructural laboral, a fi d'adaptar-hi els mètodes de treball tradicional. És per això que s'ha de tenir accés a tots els recursos tècnics que requereix l'ús de les diverses llengües: correctors, programes d'ajudes per a la traducció, etc. Els tècnics lingüistes també hauran de treballar en unes condicions diferents de les d'ara, la qual cosa, de ben segur, farà que el Servei també sigui diferent.

5.2 Autoformació

La formació també ha d'aprofitar les eines que van sorgint. Es pot evolucionar d'una formació presencial tradicional a sistemes d'autoformació, els quals, malgrat l'esforç d'implantació que representen, comporten molts avantatges.

5.3 Aprofitament de les eines informàtiques

Noves eines informàtiques

- **Multiterm:** permet una gestió eficaç de la terminologia i la distribució d'aquesta a la comunitat universitària a través de la xarxa.
- **Traducció automàtica:** continuar treballant amb els programes de traducció automàtica per millorar la qualitat de les traduccions i reduir-ne els terminis de lliurament.

Telemàtica

- **Internet:** es pot oferir informació i recursos a través de la xarxa Internet.
- **UPCnet:** s'hi poden connectar els col·laboradors externs per facilitar les trameses i permetre'ls disposar dels recursos terminològics de l'SLT.

Oportunitats

- L'entorn cultural i social favorable a l'extensió de l'ús del català així com l'actitud positiva dels agents que intervenen en el procés: professorat, estudiantat, PAS, òrgans de govern, etc.
- La repercussió lingüística que té l'estudiant com a futur professional (actuació preventiva).
- L'alt grau de coneixement de llengua catalana que presenta l'estudiant, d'acord amb les dades de la matrícula de 1r. curs.
- La conjunyunció perfecta que es dona a la Universitat a l'hora de fixar la terminologia nova entre el professor, que és qui fa la recerca, i el lingüista terminòleg.
- L'hàbit d'estudi o d'emprar materials i llibres, els horaris i les aules, etc. són factors favorables per al membre de la comunitat universitària que ha d'aprendre una altra llengua o millorar-ne la competència.

Obstacles

- Manca de desplegament normatiu o disposicions regulatives dels articles 6 i 8 dels Estatuts de la UPC.
- El fet que des del 1988 no hi hagi hagut cap altre acord de la Junta de Govern en el sentit de donar impuls a l'ús de la llengua catalana a la docència mitjançant mesures concretes, o bé que no s'hagi aprovat cap reglament d'usos lingüístics.
- El fet que només s'adoptin sistemes d'intervenció de caire productiu (productes i serveis, a càrrec de l'SLT) i no pas mesures promocionals, i sobretot regulatives.
- Manca d'un procediment o mecanisme de seguiment de la qualitat lingüística.
- L'esforç constant que requereix que cadascú millori la competència lingüística en una llengua. El canvi lingüístic es pot haver produït, però tampoc no és fàcil assolir o mantenir el nivell de correcció i adequació requerits en un context universitari. Arribem a ser quasi analfabets en una llengua que utilitzem diàriament.
- Manca d'una programació comuna (plans, programes, etc.) per als centres docents en matèria de normalització lingüística; manca d'un òrgan de participació i d'implicació explícita dels agents que intervenen en el procés de normalització lingüística.
- El professor que fa classes a les quals assisteixen estudiants Erasmus, ICI, Sòcrates, Commet o d'altres sovint canvia de llengua en detriment del català. En lloc d'això s'hauria d'informar els estudiants dels cursos de català de nivell inicial (gratuïts, intensius de setembre, etc.) que es fan a la UPC i potenciar que s'hi apuntessin.
- Manca de bibliografia i de materials docents en català.

- Manca d'una assignatura de lliure elecció sobre terminologia, documentació i expressió tècnica en català.
- Manca d'una formació específica per als professors de terminologia, documentació i expressió tècnica en català.

La Universitat Politècnica va ser un dels organismes capdavanters a l'hora de dur a terme accions conduents a la recuperació de drets i llibertats.

En aquest sentit, l'any 1977 el Claustre General de la UPC va aprovar un acord per impulsar l'ús del català a la Universitat.

El 1979 es creava el Servei de Català, que a partir del 1983 va passar a denominar-se Servei de Llengües i Terminologia. Aquest Servei duia a terme tasques d'assessorament i de correcció de textos en català.

El 1980 es va fer la primera edició de cursos de català.

A causa del marc internacional en el qual es mou l'activitat docent i de recerca, l'any 1983 es van iniciar les traduccions en llengües estrangeres.

L'any 1985, les necessitats provinents del professorat, en el sentit de fixar la terminologia de la seva àrea de coneixement, van fer iniciar treballs terminològics sectorials (diccionaris i vocabularis). També per la mateixa evolució de la comunitat i de les necessitats es va iniciar l'elaboració de materials de suport lingüístic.

Atès el creixement continuat de l'estructura de la UPC, la dispersió geogràfica de les escoles, els departaments i els instituts, i a més la voluntat de treballar de manera organitzada i planificada, l'any 1988 la Junta de Govern va aprovar un Pla de normalització lingüística.

Com a conseqüència d'aquest Pla i dins del marc del Pla general de normalització lingüística de la Generalitat de Catalunya (1993), s'han dut a terme actuacions lingüístiques per a tota la comunitat universitària coordinades pel Servei de Llengües i Terminologia: campanyes de dinamització lingüística per al PAS i per al professorat, l'enquesta sociolingüística *Com parlem a la UPC*, l'obertura del banc de dades terminològiques UPCTERM, la creació de centres de recursos per a l'autoaprenentatge.

Paral·lelament, en els últims anys s'han realitzat actuacions per donar suport a les relacions internacionals dins un context multilingüe i per millorar la qualitat lingüística de la producció de la comunitat universitària en llengües altres que el català.

6. Planificació estratègica de la UPC: formes d'intervenció

Arran de l'entrada de l'equip rectoral actual es van iniciar plans estratègics i de futur de les diferents unitats estructurals de la Universitat.

D'acord amb els programes de qualitat que la Universitat s'ha proposat de dur a terme, es va veure la necessitat d'iniciar-ne un de millora de la qualitat lingüística de tota la Universitat (dels diferents campus i unitats estructurals).

Ara bé, els processos conduents en aquesta millora han de ser diferents si parlem del català o de les altres llengües. Qualsevol de les llengües utilitzades per la comunitat, que no sigui la catalana, no necessita ni una fixació ni una determinació del seu estatus; en canvi, al català li cal una planificació estratègica perquè es pugui utilitzar amb paràmetres de qualitat.

Des del punt de vista de la planificació estratègica, la Universitat Politècnica de Catalunya intervé en aquest procés de millora de la qualitat lingüística de quatre formes simultànies diferents:

6.1 Forma d'intervenció indicativa

Aquest tipus d'intervenció es dona, per exemple, quan un seguit de professors ajuden a fixar quina és la terminologia tècnica d'alguna àrea de coneixement. Aquest és el cas del projecte d'elaboració de 15 diccionaris enciclopèdics tècnics i científics, que la UPC coeditarà amb Enciclopèdia Catalana SA. Un cop l'obra sigui al mercat, indicarà a la societat en general la terminologia de les àrees tractades.

6.2 Forma d'intervenció regulativa

Amb aquesta forma d'intervenció s'estableix el lloc que ha d'ocupar una llengua dins la Universitat, el seu estatus. Actuacions de tipus regulatiu poden ser desenvolupar els articles 6 i 8 dels Estatuts de la UPC mitjançant l'aprovació d'un reglament d'usos lingüístics o mitjançant circulars i acords en matèria lingüística, o bé aplicar un pla de normalització lingüística, un programa de millora de la qualitat lingüística, etc.

Una altra vessant d'intervenció lingüística regulativa és la que afecta el corpus de la llengua, és a dir, la seva estructura interna. Aquest cas es produeix quan apliquem unes regles gramaticals o normatives i recomanacions lingüístiques de l'Institut d'Estudis Catalans, o d'altres organismes amb caràcter normatiu.

6.3 Forma d'intervenció productiva

Es tracta d'oferir béns i serveis i produir recursos concrets per a la comunitat universitària directament: correcció i traducció de materials docents i de textos en general; elaboració i difusió de materials de suport lingüístic que fomentin l'autonomia lingüística dels usuaris (*Fitxes de normalització lingüística*, *Guia lingüística pràctica*, *1. Dubtes lingüístics més freqüents*, etc.); lèxics bàsics de les àrees de coneixement, diccionaris, etc.; oferta de cursos i materials d'autoaprenentatge, etc.

6.4 Forma d'intervenció promocional

L'orientació d'aquest tipus d'intervenció és fer que els diferents col·lectius universitaris s'adhereixin a uns objectius d'ús del català. Amb aquesta finalitat s'organitzen campanyes de dinamització lingüística i es publiquen díptics, cartells, etc.

A la nostra Universitat, aquestes quatre formes d'intervenció no es duen a terme amb el mateix grau d'intensitat, sinó que n'hi ha unes que estan més dimensionades que les altres.

Així, ara per ara, la forma d'intervenció que es du a terme amb més freqüència és la productiva, que es concreta en els serveis i els productes que s'ofereixen des del Servei de Llengües i Terminologia.

La intervenció indicativa també està força desenvolupada. En canvi, caldria fer més èmfasi en la intervenció regulativa i promocional per aconseguir uns resultats més òptims.

De la intervenció regulativa, precisament pel seu caràcter institucional, depèn que es produixin les condicions perquè el procés de normalització lingüística i la garantia de qualitat lingüística siguin una realitat.

Per arribar a un nivell òptim de qualitat lingüística ens hem de fixar, primer, en el concepte de normalització lingüística. Definim la normalització lingüística com aquell procés social al llarg del qual una col·lectivitat:

- a) desenvolupa les funcions socioculturals de la llengua,
- b) reestructura les funcions lingüístiques de la societat. Veurem que aquest procés inclou la planificació lingüística, entesa com una intervenció conscient i organitzada en el ritme i l'orientació del procés evolutiu de la llengua i de les seves funcions en una societat.

Aquesta planificació lingüística té tres nivells diferents:

1. Planificació estratègica:

També s'anomena política lingüística

Característiques:

- formulació de plans estratègics (plans de normalització lingüística)
- màxim grau de jerarquia
- decisions de transcendència
- terminis llarg o mitjà (un mandat rectoral)
- àmbit general
- caràcter polític

2. Planificació tàctica o de direcció tècnica**Característiques:**

- formulació de programes d'execució
- màxim nivell de responsabilitat tècnica
- decisions conjuntes amb els polítics
- terminis breu i mitjà (un any)
- àmbit concret
- caràcter polític i tècnic

3. Planificació operativa o d'execució**Característiques:**

- formulació d'accions i actuacions
- organització de tasques i procediments concrets
- caràcter tècnic

Els responsables de la política estratègica són els òrgans de govern i de gestió de la UPC.

La direcció i l'execució tècnica (planificació tàctica i operativa) corresponen a la cap del Servei de Llengües i als seus tècnics, respectivament. Aquest Servei és l'encarregat de l'execució tècnica de les directrius polítiques, actualment sobretot a través d'una intervenció productiva i indicativa (béns, serveis i productes).

Tal com ja hem comentat, fóra bo que s'explicitessin bé les decisions estratègiques de l'equip rectoral i que es posés l'èmfasi en intervencions regulatives o promocionals.

7. Panglòs

El programa Panglòs neix de la convicció que cal la implicació de tota la comunitat universitària en l'objectiu comú d'aconseguir una qualitat lingüística dels usos comunicatius orals i escrits, amb una atenció especial en la consolidació de l'ús del català com a llengua pròpia de la UPC en tots els seus àmbits i dins del procés de normalització lingüística que afecta la nostra societat.

Per què Panglòs?

Pan: que vol dir tot, complet, amb referència a totes les llengües i a tots els usuaris.

Glos: fa referència a la llengua com a mitjà per transmetre coneixements i informació.

A partir d'ara, la missió del Servei de Llengües i Terminologia queda redefinida de la següent manera: planificar i gestionar el Programa per a la millora de la qualitat lingüística (Panglòs), i fer-ne el seguiment, així com oferir serveis multilingües per a tota la comunitat universitària.

7.1 Tres eixos fonamentals

L'activitat del Servei de Llengües es fonamenta sobre tres pilars. Aquests seran els tres eixos en els quals s'incardina el Panglòs.

Primer eix: la llengua com a bé públic

La llengua és un bé públic que cal protegir. La Universitat com a Administració pública té el deure de garantir-ne una posició estable. La UPC, tal com correspon a la resta d'administracions catalanes, ocupa una posició de garant de la llengua catalana, per l'especial situació sociolingüística en què la llengua es desenvolupa, i alhora ha de vetllar per la qualitat de la resta de llengües que s'utilitzen en l'àmbit d'aquesta institució.

D'acord amb la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística, la UPC ha complert el mandat legal amb la regulació lingüística que estableix en els seus Estatuts, en virtut de la seva autonomia universitària.

Els articles 6 i 8 dels Estatuts de la UPC diuen:

Art. 6

(...) Ha de posar atenció especial en el foment de la cultura i la llengua catalanes, sobretot en els seus aspectes científics, tècnics i artístics, en l'esperit d'universalitat consubstancial al concepte d'Universitat; a l'efecte estableix relacions amb les universitats de l'àrea lingüística catalana.

Art. 8

El català és la llengua pròpia de la Universitat Politècnica de Catalunya, i el seu vehicle d'expressió normal. La Universitat Politècnica de Catalunya acull la llengua castellana, en convivència recíproca amb la catalana, en igualtat de drets per a tots els membres de la comunitat universitària, sobre la base del respecte a la llibertat d'expressar-se en cada cas en la llengua que es prefereixi.

La Universitat ha d'establir els mitjans adients perquè tots els membres de la comunitat universitària puguin comprendre la llengua catalana.

A partir d'aquests dos articles dels Estatuts no hi ha hagut cap mena de regulació posterior per part dels òrgans de govern de la UPC (resolució, acord, etc.) que fos més específica i que desplegués en forma de mesures els articles dels Estatuts.

En una situació com la que es dona a la societat catalana, de dues llengües en contacte (castellà-català), practicar un bilingüisme sistemàtic i universal porta al fet que la llengua feble i minoritària hi surti perdent. Per això, a les escoles i facultats de la UPC cal que es duguin a terme mesures de protecció especial a favor del català, per tal que aquesta llengua, d'acord amb el mandat legal, sigui la llengua pròpia i habitual de l'activitat que es desenvolupa a la Universitat: la docència i la recerca.

A més, la Universitat ha de vetllar perquè la formació i els ensenyaments que ofereix s'adeqüin a la realitat lingüística dels usuaris, en aquest cas els estudiants. En aquest sentit, les dades sociolingüístiques de què disposa la UPC (enquestes, pregunta lingüística que l'estudiant respon al full de matrícula) reflecteixen un coneixement molt alt i creixent de la llengua catalana per part dels estudiants (p. ex. comprensió oral, un 96%).

Per contra, sembla que el ritme d'adquisició de coneixements no ha estat tan alt pel que fa al professorat, amb la qual cosa es produeix un decalatge entre els dos col·lectius.

Tot i que l'ús de la llengua catalana en molts àmbits ja s'ha recuperat, i que la situació d'ara no és igual que la de l'any 1980, s'ha produït un estancament pel que fa a qualitat. Ara, molts professors, per exemple, ja fan classe en català, però sovint s'ha baixat la guàrdia en termes de qualitat. En general, no hi ha preocupació pel fet que la llengua que s'està fent servir sigui correcta.

De vegades, produir el canvi lingüístic del castellà al català pot ser més fàcil que el procés continuat d'estar alerta perquè l'expressió escrita i oral siguin adequades.

Segon eix: la llengua com a mitjà de comunicació amb els col·lectius internacionals

El marc de les relacions internacionals que són pròpies de la Universitat i de la internacionalització de la informació, que en els darrers anys ha experimentat un creixement espectacular, produeix la necessitat d'actuacions tendents a donar suport a la comunitat universitària en matèria de llengües estrangeres.

Àrees d'actuació que impliquen l'ús de llengües estrangeres:

- **Fluxos d'informació:** correu, correu electrònic, reunions, simposis, projectes de col·laboració, convenis, projectes de recerca europeus, etc.
- **Mobilitat d'estudiants i professors:** programes Erasmus i Sòcrates de la Unió Europea, Instituto de Cooperación Iberoamericana, Comett, Campus Internacional d'Estiu, estades de professors estrangers a la UPC.
- **Publicacions:** difusió d'informació general sobre la UPC, informació per a estudiants estrangers, articles de recerca per a publicacions internacionals, llibre de recerca, etc.

La Universitat també ha de garantir la qualitat lingüística d'aquestes eines d'expressió.

Tercer eix: la llengua com a factor de qualitat

La llengua és un mitjà, un instrument per transmetre coneixements i perquè els diferents col·lectius es relacionin. Permet la interacció i la comunicació i reflecteix el nivell de qui la utilitza.

La llengua és un indicador de la qualitat del producte escrit i oral final.

En el procés de creació d'una activitat com és ara impartir una classe, redactar un article, etc., el component de qualitat lingüística i d'adequació formal (disposició gràfica correcta, coherència, modernitat, etc.) també hi ha d'intervenir, sense que això interfereixi en el curs normal del treball.

Els millors continguts tècnics si tenen defectes de forma, de mala expressió, de mala qualitat, esdevenen uns continguts menysvalorats i perden en l'apreciació que reben.

La llengua ajuda a millorar:

- la imatge de l'organisme
- la preparació del seu personal
- les comunicacions i les relacions internes i externes de la Universitat
- la qualitat de la informació, de la documentació i dels textos
- la qualitat del producte o servei: docència i recerca

7.2 Necessitats dels usuaris

El perfil dels usuaris del Servei de Llengües i Terminologia és el següent:

- L'estudiant, des que es matricula a primer curs fins que s'incorpora a la indústria, al món de l'empresa o a l'Administració
- 1r cicle
- 2n cicle
- Erasmus
- Altres programes d'intercanvi o de mobilitat
- 3r cicle
- Formació continuada
- El professorat dedicat a la docència o a la recerca.
- Els òrgans de govern i de gestió de les unitats estructurals, escoles, departaments i instituts, entre d'altres
- El personal d'administració i serveis

Necessitats de l'estudiantat

1. **Formació:** l'estudiantat necessita aprendre els conceptes bàsics i la terminologia de la seva àrea de coneixement. Hi ha d'haver precisió i concisió en el que aprèn, amb la definició de cada concepte, com s'escriu i quin és el seu equivalent en una altra llengua: castellà, anglès o altres llengües, segons els casos.
2. **Materials:** cal posar a la disposició de l'estudiantat una bibliografia adequada; l'expressió en els materials docents, apunts, problemes, pràctiques que l'estudiantat rep ha de ser correcta.
3. **Relació oral i escrita amb la Universitat:**
 - En l'àmbit administratiu: l'estudiant ha de dur a terme tràmits diversos i ha de rebre documentació com ara certificats, etc.
 - En l'àmbit docent: l'estudiant ha de poder presentar el projecte de fi de carrera amb adequació lingüística i formal.
4. **Mobilitat de l'estudiant,** en dos sentits, que comporta coneixement d'altres llengües:
 - De Catalunya cap enfora: l'estudiant que surt necessita certificats i documentació traduïda.
 - De fora cap a Catalunya: l'estudiant que ve a la UPC d'altres àrees geogràfiques necessita una aproximació a la realitat cultural d'aquí i també una informació lingüística detallada. Necessita uns cursos intensius del nivell inicial (A1) i uns de continuació.

Convé que rebi una informació correcta perquè, si no, es produeixen desajustos i situacions lamentables de canvis de llengua sobtats a l'aula que no satisfan ningú i sempre van en detriment del català.

5. Incorporació al món del treball:

L'estudiant necessita un domini de l'expressió i un coneixement de la documentació bàsica del sector on s'incorporarà.

Necessitats del professorat

1. Tenir la competència lingüística necessària per a la funció comunicativa que ha de desenvolupar en l'activitat docent:
 - Expressar-se bé a l'hora d'explicar a classe (moltes vegades el seu nivell de competència lingüística és més baix que el del mateix estudiant).
 - Saber escriure bé a la pissarra.
 - Dominar la terminologia correcta del concepte que està explicant.
 - Editar uns materials docents de suport a l'assignatura amb qualitat lingüística i formal (dossiers de problemes, apunts, pràctiques, etc.).
2. Presentar la seva tesi doctoral amb adequació lingüística i formal.
3. Publicar articles a revistes, o editar llibres per a la recerca (necessita correcció, traducció o bé assessorament puntual).
4. Assistir i participar en congressos nacionals o internacionals (necessita fluïdesa en una altra llengua).
5. Tenir la competència en llengües estrangeres necessària que requereix la mobilitat del professorat.
6. Presentar informes, estudis, projectes per encàrrec o convenis externs amb altres administracions o empreses.

Necessitats del personal d'administració i serveis i dels òrgans de gestió i de govern

Personal d'administració i serveis:

1. Atendre el públic (telefònicament, personalment, etc.).
2. Participar en reunions de treball externes i internes.
3. Tenir els coneixements de llengua escrita necessaris per redactar textos (llengua general: ortografia i sintaxi).
4. Conèixer els models de documents que es generen a la Universitat i a la seva àrea d'actuació específica (llenguatge d'especialitat).

5. Conèixer la terminologia i la fraseologia administrativa, acadèmica, comptable, etc. pròpia de la Universitat i de la seva àrea d'actuació específica (llenguatge d'especialitat).
6. Disposar de les pautes i els criteris lingüístics, estilístics i formals que defineixen l'estil comunicatiu de la UPC, entès com a element d'imatge corporativa (llibre d'estil).
7. Tenir coneixements de llengües estrangeres per a les relacions amb l'exterior.

Òrgans de govern (rector, equip rectoral, directors de centres, departaments i instituts) i òrgans de gestió (Gerència, Vicegerència, caps de Gabinet, caps de Servei, etc.).

1. Tenir una bona capacitat d'expressió oral per a reunions, debats i actes de representació i de projecció externa i interna.
2. Tenir una bona capacitat d'expressió escrita per a documents institucionals i d'imatge i projecció externa: plans, informes, memòries, resolucions.

7.3 Necessitats de la comunitat

1. Oferir una imatge interna i externa homogènia i amb qualitat lingüística:
 - Identificació dels centres, dels departaments, dels instituts, etc.
 - Comunicacions externes.
 - Retolació interna i externa (fixa i no fixa) escrita correctament.
 - Documentació interna i externa, impresos, formularis papereria, segells.
 - Anuncis i avisos a la premsa, informació de cursos a publicacions; cartells i tríptics; informació institucional i dels departaments a la pàgina web i a altres suports informàtics.
2. Adequació lingüística del personal:
 - Nivell de coneixements de català adequats al lloc de treball.
3. Grau òptim de qualitat lingüística a les classes que s'hi imparteixen, les conferències, les exposicions, les reunions, els actes de representació, etc.
4. Grau òptim de qualitat lingüística als materials docents, les publicacions, els díptics, les obres institucionals, etc.
5. Ús normalitzat del català en tots els àmbits propis de la Universitat.

7.4 Finalitats del Panglòs

El Panglòs vol respondre a les necessitats lingüístiques detectades entre la comunitat universitària:

Finalitats generals

1. Aconseguir que els membres de la comunitat universitària treballin amb més comoditat en una societat lingüísticament diversa.
2. Facilitar les comunicacions internes i externes de la UPC millorant-ne la qualitat.
3. Augmentar la competència lingüística de la comunitat fins aconseguir-ne l'autonomia lingüística.
4. Buscar la participació de tots els agents en el procés d'extensió d'ús de la llengua catalana: professors, estudiants, PAS, òrgans de gestió i de govern.
5. Oferir a la societat terminologia tècnica i científica.

Finalitats específiques

1. Elaborar pautes i models lingüístics que l'organisme farà servir en les seves comunicacions.
2. Millorar la qualitat de les comunicacions de la comunitat amb l'exterior i per relacionar-se professionalment.
3. Facilitar que l'activitat docent i professional es pugui desenvolupar en català, d'acord amb el mandat legal
4. Respectar el dret a rebre l'ensenyament superior en català que té l'estudiantat i donar una continuïtat a l'ensenyament en català que han rebut durant l'ensenyament primari i secundari
5. Ajudar a fer entendre un concepte, definir-lo i fixar-ne la forma, recordar com s'escriu, com s'usa i saber-ne el nom també en castellà, en anglès, etc
6. Oferir formació tècnica bàsicament en català i intervenir en l'estudiantat, atesa la repercussió lingüística de l'estudiant que després s'incorpora al sector productiu i al món del treball.

7.5 Actuacions

Àmbit

Caldrà diferenciar les actuacions per àmbits:

- centres
- departaments
- instituts
- serveis

Algunes actuacions seran comunes i generals de tota la UPC i caldrà adoptar-les i executar-les de manera centralitzada. En canvi, hi haurà altres actuacions que caldrà

dur-les a terme per centres, departaments i instituts. Sempre caldrà especificar qui n'és el responsable i a qui van adreçades.

També es poden classificar segons el destinatari al qual s'adrecen: professorat, estudiantat, personal d'administració i serveis, càrrecs i òrgans de govern, o a la comunitat en general.

Contingut

Eix 1

1. Informar els responsables dels centres, departaments, instituts, gabinets, serveis, i també les delegacions i associacions d'estudiants i sindicats de la implantació del Programa per a la millora de qualitat lingüística, Panglòs.

Convidar-los a fer-nos arribar propostes concretes i fer-los partícips de la voluntat institucional de portar de manera planificada el tema de la qualitat lingüística.

2. Impulsar a cada unitat estructural els programes d'actuacions lingüístiques concretes i adaptades a cada lloc (per acords de la Junta de Govern, o bé de la Junta d'Escola o Departament).
3. Implementar les mesures regulatives següents:
 - 3.1. Previsió del coneixement de la llengua catalana en les ofertes de places que comportin o puguin comportar tasques docents, exclosos els professors visitants.
 - 3.2. Acreditar els coneixements de llengua catalana en l'expressió oral i escrita per a l'accés, la promoció o el trasllat de places de personal d'administració i serveis.
 - 3.3. Fer que els cursos del Pla de formació dels PAS i d'altres col·lectius siguin en llengua catalana, tant les explicacions orals dels professors, com els materials (llibres, dossiers de fotocòpies, transparències, etc.).
 - 3.4. Fer que la relació de la Universitat ² amb els proveïdors sigui en català (cartes, factures, etc.). Igualment en sentit contrari.
 - 3.5. Incloure clàusules lingüístiques en els contractes, convenis, compres de materials, béns i serveis que efectui la Universitat.
 - 3.6. Fer que tots els programes informàtics que la Universitat compri siguin en català, llevat dels casos en què no existeixen en aquesta llengua. Igualment les xarxes informàtiques internes dels centres, la connexió a Internet, les pàgines de web, etc.

- 3.7. Introduir criteris lingüístics en les subvencions que la Universitat o les escoles donen a les associacions d'estudiants i altres entitats o fòrums.
 - 3.8. Fer que a les biblioteques, llibreries o serveis de fotocòpies de les escoles i facultats hi hagi de manera prioritzada la informació de la poca bibliografia existent en català de cada àrea o assignatura, tant si són obres de la UPC com si són llibres publicats fora.
 - 3.9. Fer que les empreses concessionàries de serveis ("la Caixa", Fotomaton, fotocòpies, màquines de begudes, bars i restaurants) tinguin la informació en català correcte (impresos, instruccions de les màquines, menús, etc.).
 - 3.10. Accelerar l'assistència als cursos de llengua catalana intensius de setembre per als Erasmus i altres estudiants no catalanoparlants i oferir un altre curs intensiu per al segon quadrimestre.
4. Fer unes actuacions institucionals de sensibilització de l'ús del català (campanyes, etc.) en l'activitat docent. S'ha de lligar l'ús a una activitat de prestigi, dins de la cultura científica i tècnica catalana, al tema de lleialtat lingüística, etc. No es pot deixar la defensa del català només en mans de l'estudiantat conscienciat i només a base d'adhesius o altres accions similars.

Eix 2

1. Oferir als estudiants no catalanoparlants una sessió d'introducció a la cultura i a la llengua catalanes. Explicar la realitat sociolingüística del centre. Donar-los un díptic amb la informació dels cursos intensius de llengua catalana, amb la possibilitat d'accedir als centres de recursos, etc. La mateixa informació s'ha de fer arribar al professor que acull aquell estudiant a classe.

Eix 3

1. Establir que els anuncis de cursos d'estiu, màsters, cursos i programes de postgrau provinents dels departaments de la UPC, que apareixen a la premsa, revistes especialitzades, etc. siguin en català correcte. Fixar el mecanisme de seguiment i control.
2. Establir que la retolació dels centres docents, departaments i instituts sigui revisada correctament pel que fa a llengua i a criteris de retolació abans que es col·loqui.
3. Oferir una assignatura de lliure elecció de terminologia en català i altres llengües, documentació i expressió tècnica, adequada a les necessitats alumnes UPC.
4. Fer que les publicacions que editen els serveis de publicacions siguin en català de qualitat i que la qualitat lingüística també sigui present en les altres llengües.

² El terme Universitat s'utilitza en sentit ampli, és a dir que inclou totes les unitats estructurals i tots els col·lectius que en formen part.

7.6 Etapes

Tal com dèiem a la introducció caldrà iniciar programes d'actuacions lingüístiques per centres, departaments, instituts i serveis d'acord amb les etapes següents:

Primera etapa, octubre-desembre 1996

El Panglòs en una primera etapa haurà de seguir un circuit abans de la seva entrada en funcionament:

1. Presentació del Panglòs (Programa per a la millora de la qualitat lingüística) a l'equip rectoral. Aquest, si cal, introdueix esmenes i el document resultant es presenta als consells de directors.
En aquest sentit, l'equip rectoral ha de fer que el programa de qualitat lingüística formi part dels plans estratègics de la UPC i l'ha d'incorporar com un element més de l'avaluació.
2. Els consells de directors, si cal, hi introdueixen esmenes i el Panglòs es presenta a la Comissió d'Extensió Universitària.
En aquest sentit, els directors han de veure la necessitat d'un programa de qualitat lingüística i l'han de promoure.
3. La Comissió d'Extensió Universitària, si cal, hi introdueix esmenes i el Panglòs es presenta a la Junta de Govern perquè en faci l'aprovació definitiva.
En aquest sentit, la Comissió ha de veure la necessitat i la viabilitat del programa a fi que la Junta de Govern aprovi la seva entrada en vigor.
4. Presentació del Panglòs al Consell Social, que s'ha d'encarregar de difondre'l a la societat: Comissió de Creativitat i Acció Social i Comissió Acadèmica.
5. Difusió del Panglòs a tota la institució. Dins la institució, Edicions UPC ha de reflectir en el seu programa de metodologia i de producció les directrius del Panglòs.
6. Entrada en vigor del Panglòs: gener 1997-desembre 1999.

Segona etapa, gener-maig 1997

1. Durant aquesta segona etapa caldrà marcar objectius, elaborar plans, nomenar responsables, etc., és a dir, es crearan les eines i els mecanismes perquè el Panglòs pugui entrar en funcionament.
2. Caldrà establir un mecanisme de seguiment i avaluació mitjançant indicadors quantitatius i de qualitat d'ús del català i de qualitat lingüística. Paral·lelament es poden fer servir altres sistemes com l'observació directa i les entrevistes.
3. Caldrà anar completant per centres les dades sociolingüístiques ja existents.

Tercera etapa, maig de 1997

Posada en funcionament dels diversos plans i actuacions lingüístiques per àmbits i centres.